

**ПРАШАЊА И ОДГОВОРИ
ПОВРЗАНИ СО РЕГУЛАТИВАТА НА НАРОДНАТА БАНКА ЗА КРЕДИТНИОТ
РЕГИСТАР**

Напомена: Прашањата и одговорите поврзани со регулативата на Народната банка за Кредитниот регистар се ажурирани во согласност со Упатството за изменување и дополнување на Упатството за спроведување на Одлуката за содржината и начинот на функционирање на Кредитниот регистар („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 71/23) (примена на 1 јули 2023 година).

I	Тема	Доставување податоци и информации во Кредитниот регистар
1.	Прашање	Дали по извршеното реструктурирање/продолжување на рокот на достасување, полето 11-2 „брКПС“ треба да се пополнува со старите кредитни партии и во следните месеци? Дали ако има второ реструктурирање/продолжување на рокот на достасување во месецот се пополнуваат сите стари партии од двете реструктурирања/ продолжувања на рокот на достасување или само од второто?
	Одговор	Доколку при реструктурирањето/продолжувањето на рокот на достасување, е одобрена кредитна партија со нов број (пример: број 1111), полето 11-2 „брКПС“ се пополнува со броевите на сите кредитни партии коишто се опфатени со тоа реструктурирање/продолжување на рокот на достасување (пример: 200, 300, 400...). Ова поле се пополнува со броевите на кредитните партии секој месец, сè до евентуалното ново реструктурирање/продолжување на рокот на достасување, кога во него ќе се внесе бројот на партијата за побарувањето коешто е претходно реструктурирано или за коешто претходно е извршено продолжување на рокот на достасување и броевите на други кредитни партии, доколку се опфатени со новото реструктурирање/продолжување на рокот на достасување (пример: 1111, 555, 666...). Доколку во текот на еден месец настане повеќе од едно реструктурирање/продолжување на рокот на достасување, што во практика е исклучок, полето 11-2 „брКПС“ се пополнува со броевите на сите кредитни партии коишто се опфатени со сите реструктурирања/продолжувања на рокот на достасување во текот на месецот, за да се задржи континуитетот во прикажувањето на старите кредитни партии во Кредитниот регистар. Притоа, банката треба да ги следи техничките инструкции на Народната банка коишто се однесуваат на доставувањето на податоците во ова поле.

	Датум на објавување на одговорот	29.1.2016
2.	Прашање	Како се пополнува полето 12-а „износА“ во случај кога се достасани сите ануитети, кога побарувањето е тужено или кога за кредитот е одобрен грејс-период?
	Одговор	Полето 12-а „износА“ се пополнува за сите кредитни изложености за кои полето 12 „типКР“ е пополнето со ознаката А. Се пополнува со износот на месечниот ануитет, независно од достасаноста на кредитот (делумна или целосна), одобрениот грејс-период, покренатата постапка за присилна наплата на кредитната изложеност, договорената динамика за отплата на ануитетот (месечна, квартална и сл.). Доколку договорената динамика за отплата на ануитетот не е месечна, банката во своите интерни акти треба да го пропише начинот на утврдувањето на износот на месечниот ануитет. Така, доколку е договорена отплата преку тримесечни ануитети, банката може да го определи месечниот ануитет така што износот на тримесечниот ануитет ќе го подели со 3.
	Датум на објавување / ажурирање на одговорот	29.1.2016 / 16.6.2023
3.	Прашање	Со кој датум треба да се пополни полето 15 „датДостГлав“ во случај на револвинг-кредити?
	Одговор	Полето 15 „датДостГлав“ – краен датум на достасување на изложеноста – за револвинг - кредити се пополнува со рокот на времетраењето на производот.
	Датум на објавување на одговорот	29.1.2016
4.	Прашање	Дали датумот од полето 15 „датДостГлав“ може да се менува?
	Одговор	Во полето 15 „датДостГлав“ се внесува крајниот датум на достасување на кредитната партија, согласно со договорот и тој не би требало да се менува. Во случај на промена на датумот на достасување на кредитната изложеност, по извршеното реструктурирање или продолжување на рокот на достасување, новиот датум на достасување се внесува во полето 29-1 „новДатДост“.
	Датум на објавување на одговорот	29.1.2016
5.	Прашање	Дали пополнувањето на полето 15-а „датГлав“ - датум на првото достасување на главницата, се однесува на кредитна изложеност врз основа на должнички хартии од вредност?
	Одговор	Ова поле не се пополнува за кредитна изложеност врз основа на должнички хартии од вредност.
	Датум на објавување на одговорот	29.1.2016
6.	Прашање	Како се пополнува полето 24-б „КП“?

	Одговор	Најправилно е полето 24-б „КП“ да се пополни со ознаката (КП1), доколку наместо должникот, отплатата (делумно или целосно), ја врши друго лице коешто презело обврска за плаќање врз основа на кредитната партија врз основа на активирање на обезбедувањето (пример: жирант, потписник на меница), како и во случај кога е склучен договор за пристапување кон долг со друго лице (ознака КП2). Но, доколку банката не е во можност да ги следи отплатите за да го пополни ова поле, тогаш, ова поле може да се пополни и во случај кога банката го активирала своето побарување од жирантот, без оглед дали е настанат прилив од жирантот или не. Ова е, исто така, индикација дека клиентот има потешкотии во плаќањето на обврските, а дека жирантот има обврска за плаќање, што е и целта заради која е воведено полето 24-б. Истиов пристап ќе се применува и за пополнувањето на ознаката (КП2).
	Датум на објавување на одговорот	29.1.2016
7.	Прашање	Како треба да се пополни полето 27-1 „Р/П/Ц/И“ доколку станува збор за промена на кредитната изложеност врз основа на еден кредитен производ во друг?
	Одговор	Доколку се изврши промена на кредитниот производ (пример: доколку се замени кредитна изложеност врз основа на кредитна картичка со кредитна изложеност врз основа на потрошувачки кредит), при што се менуваат договорните услови согласно со интерните акти на банката, полето 27-1 „Р/П/Ц/И“ се пополнува со (Р) доколку промената е поради реструктурирање, (И) доколку кредитната партија веќе не се смета за реструктурирана, (П) во случај на продолжување на рокот на достасување, коешто не е резултат на реструктурирање на кредитната изложеност на клиентот или, пак, со (Ц), доколку станува збор за промена на договорните услови во согласност со точката 58-б од Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик („Службен весник на Република Македонија“ бр. 149/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 76/20, 116/20 и 83/22).
	Датум на објавување / ажурирање на одговорот	29.1.2016 / 16.6.2023
7-а.	Прашање	Како треба да се пополни полето 27-1 „Р/П/Ц/И“ во случај кога има продолжување на рокот на достасување и нема зголемување на изложеноста, а како во случај кога има продолжување на рокот и притоа се зголемува износот на кредитната изложеност? Во двата наведени случаи не станува збор за реструктурирана кредитна партија, продолжувањето на рокот на достасување не е резултат на реструктурирање, ниту на промена на

		договорните услови во согласност со точката 58-б од Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик („Службен весник на Република Македонија“ бр. 149/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 76/20, 116/20 и 83/22).
	Одговор	За кредитните изложености кај кои има продолжување на рокот на достасување и нема зголемување на изложеноста во моментот на продолжување на рокот, а продолжувањето не е резултат на реструктурирање на кредитната изложеност, полето 27-1 треба да се пополни со ознаката „П“. Во случај кога при продолжувањето на рокот се одобрува и дополнителен износ на кредит со кој се зголемува износот на кредитната изложеност, банката треба оваа изложеност да ја третира како нова кредитна партија во Кредитниот регистар. Поради тоа, во двата случаја наведени во прашањето треба да се примени ознаката „П“.
	Датум на објавување / ажурирање на одговорот	19.11.2019 / 16.6.2023
7-б.	Прашање	Дали при пополнувањето на полето 27-1 - Р/П/Ц/И, ознаката „Р“, „П“, „Ц“ или „И“ треба да се пополнува во согласност со последно направената измена за даден производ или според одреден приоритет? Дали сите останати податоци за кредитната изложеност, како што се бројот на извршените промени (поле 28 – брР/П/Ц), датумот на извршените промени (поле 13-а – датР/П/Ц/И), одобриениот износ при извршена промена (поле 14-а – одобрР/П/Ц), новиот датум на достасување (поле 29-1 – новДатДост), треба ја следат ознаката којашто ќе биде наведена во полето 27-1 Р/П/Ц/И и да се однесуваат на конкретниот тип на промена наведен во ова поле?
	Одговор	Општото правило за пополнување на полето 27-1 - Р/П/Ц/И од Упатството треба да биде во согласност со последната измена направена кај кредитната изложеност и според тоа, да се внесат сите останати податоци поврзани со пополнувањето на полињата наведени во вашето прашање, коишто се однесуваат на конкретната изложеност. Доколку станува збор за продолжување на рокот на достасување на реструктурираната кредитна изложеност, во тој случај во полето 27-1 - Р/П/Ц/И се внесува ознаката „Р“. Пополнувањето на полето со ознаката 27-1 - Р/П/Ц/И од Упатството треба да биде во согласност со регулативата на Народната банка за методологијата за управување со кредитниот ризик. Притоа, треба да се има предвид дека пополнувањето на полето со ознаката „Ц“ треба да биде само за кредитните изложености одобрени во согласност со одредбите од точката 58-б од Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик („Службен весник на Република Македонија“ бр. 149/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 76/20, 116/20 и 83/22).

	Датум на објавување на одговорот	16.6.2023
8.	Прашање	За кој вид побарувања од Република Северна Македонија треба да се применува шифрата за видот на обезбедувањето 018?
	Одговор	Шифрата за видот на обезбедувањето 018 - Залог на побарувања од Република Северна Македонија, се пополнува кога станува збор за залог на побарувања од централната влада и јавните институции во Република Северна Македонија, коишто согласно со регулативата на Народната банка за методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот имаат третман на централна влада.
	Датум на објавување на одговорот	29.1.2016
9.	Прашање	Дали треба да се користат шифрите за видот на обезбедувањето за кредитни изложености настанати врз основа на репо-трансакции?
	Одговор	Шифрите за видот на обезбедувањето треба да се пополнуваат при пријавувањето на изложеностите врз основа на репо-трансакциите.
	Датум на објавување на одговорот	29.1.2016
10.	Прашање	Дали за отпишаните побарувања согласно со Законот за еднократно отпишување на долговите на граѓаните („Службен весник на Република Македонија“ бр. 112/14) треба да се доставуваат податоци до Кредитниот регистар?
	Одговор	За отпишаните побарувања, согласно со Законот за еднократно отпишување на долговите на граѓаните, не треба да се доставуваат податоци до Кредитниот регистар.
	Датум на објавување на одговорот	29.1.2016
11.	Прашање	Дали треба да се доставуваат податоци до Кредитниот регистар за отпишаните побарувања врз основа на правосилна судска одлука во случаите кога банката погрешно побарува одреден износ?
	Одговор	Банката треба да ги пријави во Кредитниот регистар сите случаи на отпис коишто се релевантни за оценување на кредитната способност на клиентот, односно коишто ја одразуваат кредитната способност на клиентот (пример, отпишани побарувања затоа што нема од што да се наплати од должникот, застарено побарување итн.). Само во исклучителни случаи кога банката нема право на одредено побарување, односно погрешно побарува одреден износ, таа може да не го пријави отпишаното побарување во Кредитниот регистар. Банката би требало да го регулира постапувањето во ваквите случаи во своите интерни акти. Исто така, во овие случаи, доколку се исполнети условите за коригирање на погрешните податоци од точката 7 став 3 од Одлуката за содржината и начинот на функционирање на Кредитниот регистар, банката

		или штедилницата е должна соодветно да ги коригира погрешните податоци согласно со одредбите од точките 8-а и 8-б од Одлуката.
	Датум на објавување на одговорот	29.1.2016
12.	Прашање	Дали за пренесените кредитни изложености на сметките за вонбилансна евиденција кај кои се поминати дванаесет месеци од датумот кога банката била должна да врши исправка на вредноста, односно да издвојува посебна резерва од 100% треба да се доставуваат податоци до Кредитниот регистар?
	Одговор	Податоците за овие кредитни изложености соодветно се внесуваат во полињата 46 „ГлавницаОП (3)“, 47 „КаматаОП (4)“ и 48 „дрПобарОП (5)“.
	Датум на објавување на одговорот	29.1.2016

НАПОМЕНА: При пополнувањето на полињата 34-1 „НОВА“, 34-2 „ДСТИ“, 34-3 „ТДТИ“, 34-4 „датДСТИТДТИ“, 34-5 „ЛТВ“ и 34-6 „датЛТВ“ од прилогот бр. 1 – Листа на влезните податоци од Упатството за спроведување на Одлуката за содржината и начинот на функционирање на Кредитниот регистар („Службен весник на Република Македонија“ бр. 14/14, 83/15 и 225/15 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 116/19, 110/20 и 71/23) треба да се следат насоките од следнава врска:

[Прашања и одговори поврзани со Одлуката за макропрudentните инструменти за квалитетот на кредитната побарувачка од физички лица](#)